

GEÇEN YÜZILDA
MEVLİD NASIL OKUNURDU?

HOW WAS MEVLID CHANTED
IN THE LAST CENTURY?

DOÇ. DR. BEDRİ MERMUTLU

GEÇEN YÜZILDA MEVLİD NASIL OKUNURDU?

DOÇ. DR. BEDRİ MERMUTLU

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

Özet

Süleyman Çelebi *Mevlid*'inin neredeyse baştan beri müzikal bir okuyuşla icra edildiğine dair rivayetler vardır. Sonraki yüzyıllarda *Mevlid*'in bestelendiğine dair rivayetler de mevcuttur. Ancak sabit bir okuyuş şekli üzerinden devam etmese bile Mevlid'in müzikal bir melodi ile zamanımıza kadar okunduğu bir gerçektir. Osmanlı saray protokolü içinde yer alan mevlid merasimleri dolayısıyla çok iyi Mevlid okuyucuları yetişmiş ve 20. yüzyıla Mevlid okuyuşu özellikle İstanbul çevresinde bu okuyucular ve onların öğrencileri vasıtasıyla intikal etmiştir. 20. yüzyılın yakın hafızası ve kısmen yapılan ses kayıtları bize bu okuyuş mirasını önemli ölçüde aktarmış olmaktadır. Bu makalede 20. yüzyıl başlarından ortalarına kadar Mevlid'in nasıl okunduğu belli başlı Mevlid okuyucuları örneği üzerinden tasvir edilmeye çalışılacaktır. Hafız Sami, Musullu Âma Hafız Osman, Şaşı Hafız Osman, Hafız Kemal, Hafız Zeki (Sesli), Hafız Ali Üsküdarlı, Kâzım Büyükaksoy, Hafız Ali (Kupur), Hafız Şükrü, Hafız Ömer gibi Mevlid okuyucularının ses ve tavır özellikleri ve yararlandıkları hocalar hakkında bilgi verilecektir. Bu örneklerden hareketle, Mevlid okuyuculuğunun hem güçlü bir sese hem de güçlü bir musiki eğitime bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Enstrümansız bir icra şeklinde olan Mevlid okuyuculuğu birçok musiki makamının bilinmesi ve bunlar arasında geçişlerin ustaca yapılmasını gerektirmektedir. Temelde dinî bir metin olan Mevlid'in anlamına uygun olarak sesi kullanmak icap etmektedir. Geçen yüzyılın Mevlid okuyucularını hatırlatmak sadece tarihsel bir hatırlatma olarak kalmayacaktır. Aynı zamanda giderek kaybolan bu pratikleri yeniden kazanma konusunda geçen yüzyılın ünlü Mevlid okuyucuları yol gösterici olacaklardır.

Anahtar Kelimeler

Süleyman Çelebi, Mevlid, Mevlidhanlık, Musikî

HOW WAS MEVLID CHANTED IN THE LAST CENTURY?

ASSOC. PROF. BEDRI MERMUTLU

İSTANBUL TİCARET UNIVERSITY

Abstract

There are rumors that the mevlid of Süleyman Çelebi was performed almost from the beginning with a musical recitation. There are also rumors that the mevlid was composed in the following centuries. However, it is a fact that the mevlid was composed in the following centuries. However, it is a fact that the mevlid is recited with a musical melody until our time, even it does not continue in a fixed way. Due to the mevlid ceremonies included in the Ottoman palace protocol, very good mevlid chanters were trained and the mevlid chanting was transmitted to the 20th century, especially around Istanbul, by these chanters and their students. The close memory of the 20th century and the partially made sound recordings have transferred us this chanting heritage to a great extent. In this article, it will be tried to describe how the mevlid was chanted from the beginning to the middle of the 20th century through the example of the main mevlid chanters. Information will be given about the voice and attitude characteristics of the mevlid chanters such as Hafız Sami, Âma Hafız Osman from Mosul, Şaşı Hafız Osman, Hafız Kemal, Hafız Zeki (Sesli), Hafız Ali Üsküdarlı, Kâzım Büyükaksoy, Hafız Ali (Kupur), Hafız Şükrü, Hafız Ömer and the teachers they benefited from. Based on the examples, it is understood that mevlid chanting depends on both a strong voice and a strong musical education. Mevlid chanting, which is in the form of a performance without an instrument, requires knowledge of many musical modes and skillful transitions between them. It is necessary to use the sound in accordance with the meaning of the mevlid, which is basically a religious and literary text. Reminding the mevlid chanters of the last century will not be just a historical reminder, but also the famous mevlid chanters of the last century will guide in regaining these lost practices.

Keywords

Süleyman Çelebi, Mevlid, Mevlid chanting/Mevlidkhanate, Music

